

i-EVAL İle Anketler İçin Veri Koruma ve Etik Konsepti

Önemli Belgeler

Mevcut konsept, aşağıdaki temel ilkelerin ve bildirimlerin sunumlarını ifade etmektedir:

1) 2018 Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü

GDPR ve ilgili gerekçelere şu adresten erişilebilir: <https://dsgvo-gesetz.de/>

2) RatSWD 2020: Rat für Sozial- und Wirtschaftsdaten (2020, 2. baskı): Handreichung Datenschutz. Tamamen gözden geçirilmiş 2. baskı. RatSWD Output 8 (6). Berlin, Rat für Sozial- und Wirtschaftsdaten (RatSWD). Online: <https://doi.org/10.17620/02671.50>

(Not: Belirtilen internet adresinde İngilizce versiyonuna da erişebilirsiniz) RatSWD (Sosyal ve Ekonomik Verileri Konseyi) BMBF (Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı) tarafından kurulmuştur ve Federal Hükümet ile Eyalet Hükümetlerine veri kullanımıyla ilgili araştırma konularında danışmanlık yapmaktadır.

3) ADM 2021: Arbeitskreis Deutscher Markt- und Sozialforschungsinstitute ADM e.V. (2021): Richtlinie für die Befragung von Minderjährigen. Online: <https://www.adm-ev.de/wp-content/uploads/2021/01/RL-Minderjaehrigen-neu-2021.pdf>

Arka Plan

i-EVAL (uluslararası gençlik değişimleri için) ve i-EVAL-Freizeiten (i-EVAL-Serbest Zaman) çevrimiçi araçları 2021 yılında yeniden kullanıma sunulacaktır. Mevcut konsept, teknik olarak büyük ölçüde aynı olan, ancak gençlik değişimleri (çok dilli) ve serbest zaman (yalnızca Almanca dilinde) amacıyla kullanılan bağımsız platformlar olmak üzere her iki sistem için de geçerlidir. Aşağıda yer alan "i-EVAL" kavramı ile her iki sistem kastedilmektedir.

i-EVAL platformunda grup gezilerinin ağ bağlantılı öz değerlendirmesi için bilimsel olarak geliştirilmiş anketler mevcuttur: Sorumlu kişiler standartlaştırılmış anketi kullanarak katılımcılara cevaplamaları için QR kodu aracılığıyla anketi iletir; katılımcılar anketi akıllı telefonlarından doldurmaktadır. Geri bildirim destekli kalite gelişimini gerçekleştirebilmek için sonuçlar doğrudan sahadaki sorumlu kişilerin kullanımına sunulur. Ayrıca kurumlar, gönüllülük esasına göre verileri bir çatı kuruluşun yanı sıra bilimsel yönetime de sunabilirler.

i-EVAL projesi, 2001 yılından bu yana geliştirilen ve Boş Zamanları Değerlendirme Çalışmaları Derneği'nin (Forschungsverbund Freizeitenevaluation) (www.freizeitenevaluation.de) teknik sorumluluğunda olan ön çalışmalara dayanmaktadır. i-EVAL çok sayıda kurum tarafından finanse edilmekte ve desteklenmektedir (bkz. ilgili çevrimiçi sistemlerdeki bilgiler). Yeni i-EVAL, HU Berlin (Humboldt-Universität zu Berlin) ve EH Ludwigsburg (Evangelische Hochschule Ludwigsburg) tarafından desteklenen bilimsel araştırma projesi i-konf (Hıristiyanlık din eğitimi öğrencileri çalışmalarının geri bildirim destekli kalite gelişimi) ile yakın iş birliği içinde geliştirilmiştir. i-konf projesine Leibniz Sosyal Bilimler Enstitüsü GESIS tarafından teknik danışmanlık yapılmaktadır, dolayısıyla GESIS'in tavsiyeleri de mevcut konseptin bir parçasıdır. Çevrimiçi araç i-EVAL, Berlin merkezli Cosmoblonde şirketi tarafından

geliştirilmiştir. Cosmoblonde şirketi, verilerin korunmasına ilişkin konuları kendi ayrıntılı belgelerinin yanı sıra teknik ve organizasyonel güvenlik önlemlerinin ayrıntılı olarak belirtildiği veri işleme sözleşmesinde de sunmaktadır.

I-EVAL ile ankete katılan katılımcılar, tam zamanlı ve gönüllü çalışanların yanı sıra serbest zaman etkinliklerine, gençlik değişimlerine ve uzmanlar toplantılarına katılanlardan oluşmaktadır.

Değerlendirmeye ilişkin genel ilkeler "Boş Zaman Değerlendirme Araçlarına İlişkin Temel İlkeler"de yer almaktadır ve şu adresten erişilebilir: <https://freizeitenevaluation.de/ueber-uns/grundsaeetze/>

i-EVAL için geçerli olan veri işleme ilkeleri aşağıda belirtilmiştir.

1) Hiçbir Kişisel Veri Toplanmamaktadır

Özellikle kişisel veriler söz konusu olduğunda verilerin toplanması her zaman büyük bir hassasiyetle gerçekleştirilmelidir. i-EVAL platformu hiçbir kişisel veriye başvurulmadan yürütülmektedir.

GDPR Madde 4 No. 1'e göre, "*kişisel veri*" tanımlanmış veya tanımlanabilir bir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir ('veri sahibi'); tanımlanmış bir gerçek kişi özellikle bir isim, kimlik numarası, konum verileri, çevrim içi tanımlayıcı ya da söz konusu kişinin fiziksel, fizyolojik, genetik, ruhsal, ekonomik, kültürel veya toplumsal kimliğine özgü bir ya da daha fazla sayıda faktöre atıfta bulunularak doğrudan veya dolaylı olarak tanımlanabilen bir kişidir".

Bu nedenle, veriler gerçek bir kişiyle eşleşiyorsa (gerekirse belirli bir çaba ile) her zaman kişisel olarak kabul edilir. Verilerin gizli tutulması nedeniyle böyle bir eşleşmenin imkânsız hale getirilmesi durumunda, bu veriler kişisel veri değildir artık (bkz. RatSWD 2020, 9). GDPR kişisel olmayan veriler için geçerli değildir.

I-EVAL'de ne isim ne de iletişim bilgileri talep edilmektedir. Kullanılan son cihazın IP adresi de kaydedilmez. Ancak kombinasyonu belirli bireyler hakkında çıkarımlar sağlayabilecek bazı sosyo-demografik sorular dâhil edilmiştir. Ankete bağlı olarak, ilgili sorulara ilişkin bazı örnekler aşağıda belirtilmiştir (W... göstergesi ilgili öge kodunu gösterir):

- W206: Cinsiyet
- W202: Yaş
- W214: Okul Türü
- W224: Ebeveynleriniz Almanya'da mı doğdu?

Bu sorulara rağmen hiçbir noktada kişisel verilerin bulunmaması garanti edilmektedir. Bu amaçla farklı düzeylerin ayırt edilmesi gerekmektedir: Yerel sorumlu kişiler düzeyi ile genel bilimsel değerlendirme düzeyi.

- a. Anket i-EVAL aracı ile gerçekleştirilir. Bu araç, **değerlendirilecek çalışmadan sorumlu kişilerin** (ve eğer kullanılıyorsa, onlar tarafından oluşturulan çatı kuruluşların, örneğin ulusal bir derneğin) toplanan verileri doğrudan değerlendirmesini sağlar. Çevrimiçi araç i-EVAL, yukarıda belirtilen sosyo-demografik verilerin yalnızca tek değişkenli olarak değerlendirileceği, ancak belirli yanıtlarla ilişkilendirilemeyeceği şekilde programlanmıştır. 15 erkek 1 kadından oluşan bir grubun doldurduğu

anketlerde, cinsiyet dağılımına ilişkin istatistikler elde edilir, ancak yanıtlar katılımcıların cinsiyetine göre ilişkilendirilmez. Bu nedenle, bir kadının anket yanıtlarının tespiti mümkün değildir.

- b. **Bilimsel değerlendirme** için toplanan toplam veriler, sosyo-demografik verileri de içeren bir csv dosyası şeklinde bilim ekibinin kullanımına sunulur. Bu veriler, her biri birkaç bin katılımcıyı içeren bir veri setinde değerlendirilir. Bilimsel yönetim yalnızca sorumlu grup liderlerinin iletişim bilgilerine sahiptir, ancak bireysel olarak gençlerin adlarına asla sahip değildir (gençlere doğrudan değil, sadece grup liderleri aracılığıyla ulaşılmaktadır). Dolayısıyla yukarıda belirtilen tüm verilerin birleştirilmesiyle bile belirli bir kişi hakkında sonuç çıkarılması mümkün değildir.

Bir kurum ile kurum katılımcılarından gelen yanıtlar arasında bağlantı kurulamamasını ya da sadece çok fazla çaba sarf etmeyi gerektirecek şekilde kurulmasını sağlamak için teknik ve organizasyonel önlem alınmaktadır. Özellikle, katılımcı kurumların isimleri ve iletişim bilgileri Boş Zamanları Değerlendirme Çalışmaları Derneği'nin bilimsel yönetimi dışındaki kişilerin erişimine açılmayacaktır.

Verilerin anonim hale getirilmesine yönelik bu yaklaşım, GDPR'nin 26 numaralı gerekçesindeki 5+6 bendinde belirtilen hususlarla uyumludur:

"Bu nedenle veri koruma ilkeleri, anonim bilgiler yani tanımlanmış veya tanımlanabilir bir gerçek kişi ile ilgili olmayan bilgiler veya (artık) tanımlanamayacak şekilde anonim hale getirilen kişisel veriler için geçerli olmamalıdır. Dolayısıyla bu tüzük, istatistik veya araştırma amaçları da dâhil olmak üzere, bu tür anonim verilerin işlenmesine ilişkin değildir."

2) 14 Yaşın Altındaki Katılımcılar İçin Geçerli Ebeveyn İzni Gereklidir.

GDPR, yalnızca kişisel verilerin işlenmesi durumunda onay gerekliliğini belirlemektedir. Proje, GDPR kapsamında belirtilen türde kişisel veri içermediğinden GDPR düzenlemeleri geçerli değildir. Dolayısıyla veri koruma hukuku açısından, kişisel verilerin işlenmesi için ilk aşamada onay alınması gerekmemektedir.

Ancak yine de anketlerin uygulanmasında "muafakat" ilkesinin uygulanması elbette mantıklı ve gereklidir. Anketin başında katılımcılara, katılımın tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu bilgisi verilir. Ayrıca anketin hangi bağlamda yapıldığı, nasıl değerlendirildiği ve hangi amaca hizmet ettiği hakkında detaylı bilgi verilir. Bu amaçla, araştırma projesi, verilerin kullanımı ve tüm anketler hakkında kapsamlı bilgiler anket başlamadan önce İnternette sunulur. Anket katılımcıları ve ebeveynleri, istedikleri zaman buradan kapsamlı bilgi alabilirler.

Katılımcı onayı anketin başında alınır ve tamamlama işlemi yarıda kesilerek herhangi bir zamanda sonlandırılabilir. Bununla birlikte hâlihazırda gönderilmiş verilerin, gönderildikten sonra katılımcılara eşleştirilmesi mümkün olmadığından silinmesi teknik olarak mümkün değildir.

Ankete katılanlar genellikle 14 yaşın üzerindedir. Dolayısıyla katılımcılar yukarıda belirtilen yönergelere göre katılımları konusunda bağımsız olarak karar verebilecek yaşadılar. Katılımcıların 14 yaşın altında olması durumunda ise ankete katılımları için ebeveynlerden veya yasal vasilerden onay almak ilgili kurumun sorumluluğundadır. Kurumlar bu onayı kayıt formuna veya geri bildirim bölümü içeren bir veli bilgilendirme mektubuna ekleyebilecekleri gibi proje yönetimi tarafından düzenlenen bir formu da kullanabilirler. Kurumlar, onayları yerinde arşivlemektedir.

Böylece proje yönetimi, veri ekonomisi çıkarları kapsamında (formlarda yer alan) katılımcı isimlerine sahip olmayacaktır.

Not: i-EVAL' de katılımcıların yanı sıra, bazıları henüz reşit olmayan çalışanlarla da anket yapılmaktadır. Burada da hiçbir kişisel veri toplanmamaktadır. Çalışanların tamamı gençlerle çalışmak üzere eğitilmiş kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla çalışanlar tarafından ebeveynlere düzenli bilgi verilmemesi hususunda anlayış gösterileceği varsayılmaktadır.

3) Veri İşleme ve Veri Koruma Görevlileri Atanmıştır

Yukarıda belirtildiği gibi, anket uygulanırken hiçbir kişisel veriye başvurulmaz. Ancak grup sorumluları için farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. i-EVAL'e erişmek için geçerli e-posta adresleri bildirilmelidir. Dolayısıyla ilgili grup sorumluları göz önünde alındığında, kişisel veriler saklanmaktadır. Böylece bu aşamada GDPR uygulanmaktadır.

GDPR uyarınca veri işleme için veri işleme görevlileri atanması gerekmektedir. GPDR Madde 4 No. 7' uyarınca: *'Görevli' yalnız başına veya başkalarıyla birlikte kişisel verilerin işlenmesine ilişkin amaçlar ve yöntemleri belirleyen gerçek veya tüzel kişi, kamu kuruluşu, kurumu veya diğer herhangi bir organdır*" (bkz. RatSWD 2020, 20).

Boş Zaman Değerlendirme Araştırma Derneği Akademik Direktörü, Dr. Wolfgang Ilg, 31.03.2021 tarihi itibarıyla i-EVAL'de veri işleme sorumlusudur. İletişim bilgileri: Evangelische Hochschule Ludwigsburg, Paulusweg 6, 71638 Ludwigsburg, e-posta: w.ilg@eh-ludwigsburg.de. Prof. Dr. Wolfgang Ilg, ilgili sorumlu organlara danışarak, yardımcı kişilerin (örneğin akademik personel) veya harici veri işleme taşeronların (örneğin ilgili BT hizmet sağlayıcıları) görevlendirilmesi ve iş birliği hususlarını da kapsayan veri işleme amacı ve araçları hakkında karar verir.

IJAB'nin Veri Koruma Görevlisinin iletişim bilgileri:

IJAB - Fachstelle für Internationale Jugendarbeit der Bundesrepublik Deutschland e.V., Daniel Recht, Godesberger Allee 142-148, 53175 Bonn, datenschutz@ijab.de

i-EVAL sistemine ait verilerinin saklanmasına ilişkin bilgilere ve veri koruma bildirimlerine Haziran 2021'den itibaren www.i-eval.eu, www.i-eval-freizeiten.de ve www.freizeitenevaluation.de adresinden erişebilirsiniz.